

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Förslag till Jordbruksverkets redovisning av regeringsuppdraget "Förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott"

Tullverket har läst igenom förslaget till rapport och lämnar följande synpunkter, med reservation för att remisstiden är kort.

Allmänt

Rapporten innehåller flera förslag som sannolikt kan bidra till en mer effektiv beivran av artskyddsbrott. Tullverket ställer sig därför i huvudsak positivt till de förslag som har lämnats. Artskyddsbrott är dock ett omfattande och komplicerat område och flera av de föreslagna åtgärderna kan antas bli resurskrävande, exempelvis utbildningsinsatser, utökade kontroller och utökad samverkan. Det är ytterst en fråga om hur regeringen önskar att resurserna ska fördelas.

Rapporten skulle i vissa delar vinna i förståelse på en något mer utförlig beskrivning av vari problemen består liksom av förslag. Det gäller t.ex. förslagen om sekretess för vissa fridlysta eller hotade arter, utökat handlingsutrymme vid placering av förverkade djur och växter, samordning av författningar (s. 25 f.) och skrivningen om tillsyn under 6.3 om vilka som ska delta i olika beslutsforum för tvärssektoriell samverkan eller beredningsgrupper (s. 27).

I rapporten anges att det ska finnas bilagor. Några bilagor finns dock inte bifogade remissen.

Rutan under sammanfattning med en definition av begreppet artskyddsbrott stämmer inte överens med definitionen i 2.1. CITES¹ är införd inom EU genom Rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. Till denna finns också kommissionens förordning (EG) nr 865/2006 om närmare föreskrifter för tillämpning av rådets förordning nr 338/97. EU:s förordningar inkluderar fler arter och har striktare regler. För att framställan ska bli så tydlig som möjligt bör referenserna till regelverken vara konsekventa.

¹ Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora.

Den sista punkten i definitionen under 2.1 bör därutöver anges som ”överträdelse av...” och inte ”brott mot EU:s CITES-regelverk”.

Avsnitt 3. Metod och underlag

Under ”Tidigare utredningar m.m.” anges att Artskyddsbrott och artskyddstillsyn i Sverige har varit fokus för olika projekt och rapporter de senaste åren. Därefter lämnas fem exempel. De två nedersta är kommissionens rekommendation och förslag till Action Plan respektive en Eurojust-rapport. De kan inte sägas ha fokus på Sverige och utgör därför mindre lämpliga exempel. Alternativt bör meningen formuleras om så att det framgår att inte bara Sverige varit i fokus, utan även EU i övrigt.

Avsnitt 5.2.2 Myndighetsspecifika aspekter och 5.3 Länsstyrelsernas tillsyn och Naturvårdsverkets tillsynsvägledning

En stor del av tillsynen föraviseras. Ansvaret för tillsyn faller i huvudsak på andra myndigheter än Tullverket. Tullverket anser ändå att det kan vara värt att analysera möjligheten till oanmälda besök och när sådana kan tänkas vara mer effektiva.

Avsnitt 6.1.3 Höjning av kunskapsnivån

I rapporten bör kanske anges att det redan i dag hålls utbildning om artskydd i Tullverket. Exempelvis innehåller grundutbildningen för nyanställd personal avsnitt om artskyddsbrott. Tullverket har därutöver genomfört ytterligare utbildningsinsatser vid olika tillfällen, se Tullverkets skrivelse den 26 mars 2015 med diarienummer UTR 2014-433. Kunskapsnivån kan dock säkerligen höjas och Tullverket ställer sig positivt till ett sådant arbete. Omfattningen av utbildningsinsatserna är ytterst en resurs- och prioriteringsfråga.

Benämningarna av kunskapsnivåerna kallas i rapporten för grundläggande kunskaper, specialistkunskaper och nationell specialister. Det framstår som otydligt med två nivåer av specialister. Det vore också tydligare och enhetligare att rikta in sig antingen på kunskapsnivån (grundläggande kunskaper, fördjupade kunskaper och specialistkunskaper) eller funktionen.

Avsnitt 6.1.4 Arbete mot artskyddsbrott i projektform

Artskyddsbrotten är, som tidigare har nämnts, komplicerade och omfattar en mängd varor. Planerade och samordnade operationer med inriktning på specifika områden borde kunna utgöra ett effektivt medel för att beivra överträdelser och brott i fråga om artskydd.

Avsnitt 6.1.9 Tullverket

Enligt nuvarande regelverk ska alla exemplar av arter som anmälts till import eller export artbestämmas och kontrollas. Detta sker dock endast undantagsvis. Som anges i rapporten är det inte heller realistiskt.

I stället föreslås att kraven för kontroll i syfte att säkerställa riktigheten av uppvisade tillstånd anges som procentmål och att riskanalys bör avgöra hur kontroller sker inom ramen för det målet. Rapporten föreslår att motsvarande kontrollmål ska införas i fråga om export och transit. Tullverket ställer sig positivt till förslagen. Kontrollmålet är dock inte ett lagkrav, som anges i rapporten, utan regleras i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:89; omtryckt 2009:71).

Avsnitt 6.2.1 Register över CITES A- och B-listade levande djur samt märkningsplikt

Tullverket anser att förslagen till märkning av och register över CITES-listade levande djur skulle kunna utgöra hjälpmedel vid artbestämning och kontroller i Tullverkets verksamhet. Förslagen tillsammans med register över verksamheter med omfattande uppfödning och försäljning borde också öka kontrollmöjligheterna i stort.

Avsnitt 6.2.2 Skadestånd till staten för artskyddsbrott

Rapporten föreslår ett en utredning om fasta skadeståndsbelopp för fridlysta arter, dels för att ersätta skadan, dels för att synliggöra samhällets ansträngningar att komma till rätta med artskyddsbrotten. Tullverket är positivt till förslaget, inte minst eftersom ett fast skadeståndsbelopp skulle ge en större avtryck i sanktionen än i dag. Det blir med andra ord inte någon "påföljdsrabatt" vid ett stort antal överträdelser, t.ex. vid samlande av ägg.

Avsnitt 6.2.3 Förslag till lagändring

I 16, 23 och 26 §§ artskyddsförordningen (2007:845) finns förbud mot hantering av "levande fåglar och ägg med embryon av arter som lever vilt inom Europeiska unionens territorium". Rapporten föreslår att ordet embryo ska tas bort. Tullverket är positivt till förslaget eftersom den nuvarande formuleringen, precis som rapporten anger, har gett upphov till onödiga diskussioner och rättsprocesser.

Tullverket ställer sig i princip positivt till samtliga föreslagna åtgärds punkter, dock med följande noteringar.

I punkten åtta nämns smugglingslagen. Fullständig benämning på lagen är lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Vidare anges i samma punkt att handlingsutrymmet vid placering av förverkade djur och växter bör utökas. Det skulle vara önskvärt med en förklaring varför problemet består, vilka åtgärder som föreslås och varför.

Det anges att jaktlagstiftningen och artskyddslagstiftningen behöver stödja varandra. Förslaget förefaller rimligt, men det framgår inte vilka brister i detta hänseende som finns i dag. För att regeringen ska kunna utreda möjligheterna till förändringar i författningar, kan det vara lämpligt att peka på de brister som finns i dag.

Rapporten anger att det finns begränsade möjligheter till kontroll och föreslår ett förtydligande och en utvidgning av möjligheterna till kontroll av djur och levande växter i 3 § inregränslagen. Enligt betänkandet SOU 2006:9 om kontroll av varor vid inre gräns s. 230 f. omfattar inregränslagen inte arter av levande djur och växter, vilket innebär att det inte finns några möjligheter till kontroll inom EU. I utredningen uppgavs att kontrollsystemet är uppbyggt på tillståndskrav och ansvariga myndigheter som är kontrollmyndigheter. Utredningen konstaterade att området är harmoniserat inom EU och att det inte fanns något utrymme för att företa kontroller vid inre gräns. Vad som anförs i utredningen kan behöva beaktas eller bemötas vid en utredning. Tullverket saknar därför en analys i frågan i rapporten till regeringen, eller i vart fall en upplysning i rapporten om att frågan tidigare har behandlats i en offentlig utredning.

Språkliga synpunkter

Utöver de synpunkter som lämnas i fråga om innehållet vill Tullverket också uppmärksamma Jordbruksverket på att det kan finnas behov av några språkliga korrigeringar.

Sammanfattningen (samt 4.1.9 Naturhistoriska riksmuseet)

Orden tull och polis och bör ersättas med Tullverket och Polismyndigheten.

I fjärde stycket bör årtalet föregås av ordet år, d.v.s. "Från år 2012...". Detsamma gäller angivande av årtal generellt.

5.2.1 generella aspekter

I sista meningen, första stycket under rubriken Samverkan mellan myndigheter kan förbättras saknas ett bindestreck efter "tillsyns".

Tredje meningen i sista stycket under samma rubrik som ovan innehåller en överstrykning som bör tas bort, ".Några".

5.3 Länsstyrelsernas tillsyn och Naturvårdsverkets tillsynsvägledning

Ordet procent anges i löpande text med bokstäver och inte tecken, se såväl avsnitt 5.3 som 6.1.9

I femte meningen, fjärde stycket under rubriken tillsyn anges följande. Tillsyn över fridlysningsbestämmelserna behöver också kunskap, information och samverkan... Ordet *behöver* bör ersättas med ordet *kräver*.

Den första meningen under rubriken Djurparker och tropikhus bör formuleras om till exempelvis "År 2014 fanns det 66 stycken anläggningar..."

6.1.3 Höjning av kunskapsnivån

I den andra meningen i första stycket under rubriken Grundläggande kunskaper och i den fjärde meningen i första stycket under rubriken Specialistkunskaper saknas ett mellanslag mellan med och Jordbruksverket.

I sista meningen före rubriken Grundläggande kunskaper finns en punkt för mycket.

I den andra meningen i andra stycket under rubriken Grundläggande kunskaper ska det stå "särskild" i stället för "särskilt".

6.2.4 CITES-tillstånd och intyg: enklare ansökan, snabbare handläggning

Detta stycke saknar text.

6.3 Länsstyrelsernas tillsyn och Naturvårdsverkets tillsynsvägledning

I andra meningen, första stycket under rubriken Tillsynsvägledning bör ordet att ersättas med av enligt följande. En förutsättning för att kunna avsätta resurser är att ha kunskap om behovet av tillsyn respektive tillsynsvägledning.

Jordbruksverket kan också behöva se över användningen av bindestreck, tankestreck och semikolon i rapporten.

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit chefsjuristen Charlotte Zackari (beslutande) och sakkunnig Ann-Kristin Hansson (föredragande).

TULLVERKET

Charlotte Zackari

Ann-Kristin Hansson

Sändlista:
Finansdepartementet
KOM
VLS